

Editorial

Amb aquest quart número creiem que ja podem començar a celebrar la consolidació de la nostra revista. Estem contents d'aquesta petita, però ben sòlida, trajectòria en la divulgació dels estudis medievals. Així doncs, no anunciem aquí cap gran canvi sinó la continuació de la línia que ens havíem proposat seguir: presentem un cop més un ventall d'articles que divulguen de la manera més accessible possible els resultats de la recerca més actual. Veureu també la continuïtat en el nostre propòsit de posar a l'abast el treball d'investigadors de diverses disciplines, procedències i generacions. I continuem, d'altra banda, ampliant els temes dins els estudis medievals, encara que procurem mantenir un èmfasi especial en les dues grans línies que potencia el Centre d'Estudis Trobadorescos de Castelló d'Empúries: els trobadors i la seva herència i el patrimoni cultural del comtat d'Empúries.

Un altre motiu de celebració són els dos aniversaris que commemorem, tots dos d'excel·lent importància en el món dels estudis medievals: els cinquanta anys de la publicació d'*El senyor dels anells* de J.R.R. Tolkien, un dels màxims divulgadors de la cultura medieval, i els set-cents anys del naixement d'una de les figures més destacades de la política i la cultura del comtat d'Empúries: l'infant Pere, fill del rei Jaume II.

Obre, doncs, aquest número un article de Lola Badia que mostra quin era l'horitzó de literatura medieval de Tolkien i com es va combinar aquest rerefons medieval amb les circumstàncies i el tarannà de l'autor a l'hora de crear *El senyor dels anells*. La literatura que va inspirar Tolkien era de tradició nòrdica, però l'autora ens l'acosta amb alguns incisos al nostre món medieval català. L'article de Francesc J. Gómez presenta al gran públic un intel·lectual castelloní fins ara poc estudiat, tot i que ocupa un lloc singular en la cultura catalana medieval. Per entendre aquesta singularitat del castelloní Joan Pasqual, que rau en l'ús excepcional de l'obra de Dante en el seu *Tractat de les penes particulars d'infern*, l'autor ens condueix en un viatge per les

representacions de l'infern a l'Edat Mitjana, amb especial atenció al paper de l'*Inferno* dantesco. Finalment, Pep Valsalobre evidencia al seu article la fascinació, barrejada amb por i sovint formulada amb menyspreu, que despertaven figures com el metge, l'apotecari i l'alquimista. Començant a l'època medieval, l'autor recull una sèrie de textos que tenen aquestes figures professionals com a protagonistes, o que reelaboren literàriament el model de les receptes mèdiques.

El dossier se centra aquest any en una parella ben avinguda des de sempre: Literatura i poder. Són dos móns que tenen una llarga relació comuna i, en això, ni l'època medieval ni l'àmbit occitanocatalà no són excepcions. Els tres articles presenten aquesta relació des d'angles força diferents, però complementaris. Stefano Asperti explica l'origen d'un dels gèneres que vehiculen la sàtira del poder, el sirventès, i com aquest gènere, gràcies a Bertran de Born, s'integra dins del cànon cortès, convertint la política i la reflexió sobre la cavalleria en temes acceptats en aquest marc poètic. Miriam Cabré ressegueix la trajectòria del trobador Cerverí de Girona al servei dels seus protectors, molt especialment de Pere el Gran. Els rastres que aquesta relació ha deixat en l'obra del trobador ens permeten veure en què podria consistir el servei a un mecenes. El recorregut de Lluís Cabré ens dibuixa el retrat d'un dels personatges més poderosos de l'Edat Mitjana catalana (sobretot entre els no coronats). L'infant Pere, fill de Jaume II, comte d'Empúries i de Ribagorça, conseller de reis, franciscà i visionari, va ser figura política de primer ordre i també un gran promotor cultural.

Com dèiem al començament, amb aquest ventall d'articles ampliem els temes que hem ofert fins ara als nostres lectors, i esperem poder continuar oferint diversos punts de vista i estudis de diversos camps dins de la medievalística, de manera que el mapa de l'Edat Mitjana que es formi el lector fidel sigui cada cop més ric i transitable.

Relleu de fusta noruec del segle XII que mostra com es torna a forjar l'espasa rompuda de Sigurd-Sigfried.